

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน โรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้

Implementation of the Student Support System of School Administrators and Teachers in the Southern Education Fund Project School

เสาวณี แก้วสามสี^{1*} และจตุรรัตน์ คชรัตน์²

Saowanee Keawsamsee^{1*} and Jutarat Kotcharat²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Graduate student, Department of Educational Administration, Faculty of Educational,
Hatyai University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการประถมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Dr. at Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

*Corresponding author, E-mail: soawanee.kea015@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และประมวลข้อเสนอแนะของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จากจำนวน 11 โรงเรียนรวม 155 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ได้ค่าความตรงอยู่ที่ 0.67 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D=.676) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ($\bar{x} = 4.24$, S.D=.691) รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 4.20$, S.D=.646) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.06$, S.D=.764) ตามลำดับ และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ที่มีเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับระบบช่วยเหลือนักเรียนเพราะเป็นการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกวิธี

ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา นอกจากนี้การจัดโครงการพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครูที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงานของคุณ
คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้

Abstract

The purpose of this study were to implementation of the student support system, Comparison of opinion on the implementation of student support systems by individual factors and compilation of recommendations for the implementation of the student support system of school administrators and teachers in schools under the southern education fund project. According to the study, the samples of 11 school, 155 people. Instruments used in this study was questionnaire, IOC= 0.67 - 1.00, Cronbach's Alpha Coefficient = 0.988. The statistical analysis of percentage, mean, standard deviation, t-test and One way ANOVA.

The research result found that; The student support system overall and clause were at the high level and most average was Preventing and Solving Student Problems ($\bar{x} = 4.24$, S.D=.691) followed by student referral ($\bar{x} = 4.20$, S.D=.646) and least student screening ($\bar{x} = 4.06$, S.D=.764). Comparison of opinion on the implementation of student support systems by individual factors found that gender, religion, age, education and work experience is no different. Recommendations found that schools should focus on student support systems as it helps students in the right way, and should encourage and encourage continued action in schools. In addition, the organization of various technical development projects related to teachers responsible for the student support system to increase the working potential of teachers

Keywords: Implementation, Student Support System, Southern Education Fund Project School

บทนำ

ในปัจจุบันในปี 2563 เทคโนโลยีมีบทบาทในการบริหารงานมากขึ้น การบริหารจัดการข้อมูลที่ดี มีความถูกต้อง มีความทันสมัย มีความรวดเร็ว ส่งผลให้การตัดสินใจในการบริหารงานได้ดีขึ้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 ได้กล่าวถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งทางด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อให้ความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมา

ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการ และการให้บริการด้านการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553) จากการใช้บังคับใช้กฎหมายในข้างต้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจในเชิงปริมาณ สำหรับในเชิงคุณภาพยังคงมีสภาพปัญหาปรากฏอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในหลายประการ และจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขให้สามารถเกิดผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงระยะที่ผ่านมาได้ผลักดันให้เกิดกฎหมายฉบับใหม่ที่มีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อแนวทางและกลไกการดำเนินการขับเคลื่อนและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของประเทศในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) มาตรา 63 กำหนดไว้ว่า “โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมการแนะแนวให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ” พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการดูแล ให้มีพัฒนาการตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกัน ความปลอดภัยได้รับความคุ้มครองจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและเด็กที่ไม่ประสบปัญหาซึ่งระบุไว้ ดังนี้ หมวด 2 มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามมาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตราที่ 64 นักเรียนนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) นอกจากนี้ด้วยชัย ศรีตระกูล (2556 น.64) นำเสนอสภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การดำเนินงานยังขาดความร่วมมือจากครูในโรงเรียนอย่างจริงจัง ครูที่ปรึกษาขาดความรู้ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกันเพราะยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของครูแนะแนวจากการวิเคราะห์การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาพอที่จะสรุปได้ในขั้นต้นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดำเนินการให้มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้การเฝ้าระวัง การประสานงาน การติดตามและประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความต่อเนื่อง

สภาพวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในทางที่ไม่ดีหลายประการ โดยรายงานวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้ศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพครอบครัวไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557 น. 5 - 9) พบว่าผลกระทบจากการ

เปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรมทำให้พฤติกรรมความคิดและทัศนคติของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และโทษกับตัวเด็กเอง สถานการณ์เด็กในปัจจุบันจึงมีความซับซ้อนทั้งในส่วนของปัญหาและการแก้ไขมากขึ้น ปัญหาพฤติกรรมสำคัญของวัยรุ่นคือวัยรุ่นไทยชอบเที่ยว สูบบุหรี่ ดื่มสุรา มีแนวโน้มของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเพิ่มมากขึ้น ที่สำคัญวัยรุ่นยังมีแนวโน้มจะพยายามฆ่าตัวตายเมื่อเกิดความกดดันในชีวิตมากกว่าวัยอื่นและยังเกิดอุบัติเหตุของภาวะอุปาทานระบาศ ซึ่งเป็นอาการที่สะท้อนความเครียด วิตกกังวลเพิ่มขึ้นจากอดีตหลายเท่าในเด็กและวัยรุ่นหญิงร้อยละ 30 ถูกจับในคดีลักทรัพย์และถูกจับดำเนินคดียาเสพติดเพิ่มเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด ด้านการเสียชีวิตของเด็กวัยเรียนพบว่าเด็กเสียชีวิตจากอุบัติเหตุมากที่สุดถึงปีละ 1,500 - 1,800 ราย ด้านปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง พบว่า เด็กไทยถูกทอดทิ้งเฉลี่ยวันละ 5 คน ส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งหลังคลอดและ 4 ใน 5 คนของเด็กที่ถูกทอดทิ้งเกิดจากแม่อายุน้อย ก่อให้เกิดปัญหาเด็กเร่ร่อนและไม่ได้เรียนหนังสือ

จากปัญหาดังกล่าวแม้รัฐบาลจะพยายามที่จะแก้ปัญหา แต่ก็ยังพบว่าประเทศไทยมีการลงทุนเพื่อเด็กเยาวชนในสังคมน้อยมากเฉลี่ยประมาณ 7,000 บาท/คน/ปี หรือร้อยละ 3.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ซึ่งเป็นไปในการทำงานเดียวกับนโยบายของประเทศเรื่องเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน การดำเนินงานยังกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพ ฯ และตามเมืองใหญ่ ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการเองเป็นส่วนใหญ่ ขาดการประสานงานกับภาคธุรกิจและองค์กรเอกชน ยิ่งในชนบทไม่ปรากฏว่ามีองค์กรใดรับผิดชอบดูแลพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัวอย่างจริงจัง การพัฒนาให้โอกาสของเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะที่อยู่ในระบบโรงเรียนให้สามารถอยู่รอดและได้รับโอกาสการพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเติบโตเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง สภาพปัญหาและสถานการณ์เด็กที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์เด็กที่เกิดขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น โดยการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้รับพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

โรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ประกอบด้วย อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย จำนวน 11 โรงเรียน เพื่อร่วมสืบสานพระราชปณิธาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในด้านการศึกษาตามศาสตร์พระราชาร่วมมอบแนวทางการดำเนินงานที่มีต่อด้านการศึกษา โดยพระองค์ทรงพระราชทานเงินส่วนพระองค์เพื่อมาจัดตั้งโครงการ “กองทุนการศึกษา” เพื่อมุ่งหวังสร้างคนดีคืนแผ่นดิน โดยโครงการกองทุนการศึกษา

เกิดขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2555 โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชกระแสรับสั่งไปยังประธานองคมนตรีว่ามีพระประสงค์ที่จะพระราชทานเงินส่วนพระองค์ จำนวนหนึ่งมาทำให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาการศึกษา ให้ทำแบบภาคเอกชน คือ เรียบง่าย รวดเร็ว คล่องแคล่ว แต่ต้องประหยัด พอเพียง ชื่อสัตย์สุจริต โดยให้ประธานองคมนตรีและคณะกรรมการ ดำเนินการรับสนองพระราชดำริ จึงตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย องคมนตรี เพื่อบริหารงาน และให้มีอาสาสมัครที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วย และตั้งสำนักงานขึ้น เพื่อรองรับงานด้านธุรการ ซึ่งจะเน้น การปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กเป็นคนดีก่อน แล้วความเก่งจะตามมา เด็กจะต้องมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน และสอนให้แก้กันเอง ช่วยกันเรียน ไม่ใช่แข่งกันเรียน และทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีควบคู่กันไป ด้วย โดยโครงการมุ่งเน้นการช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง รวมถึงนโยบายด้านการศึกษาของ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 เรื่องการศึกษา ที่ต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ใน 4 ประการ คือ 1. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง 3. มีอาชีพ มีงานทำ และ 4. เป็นพลเมืองดี อีกทั้งดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน 5 กลยุทธ์ และ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเป็นหลักในการตรวจเยี่ยม และยึดหลักแนวทางการพัฒนา โรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมตามวัตถุประสงค์เป็นหลักในการตรวจเยี่ยม โดยนำไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินงานเพื่อสร้างคนดีให้แก่ประเทศไทยต่อไป

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาของในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มี ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำแนกตามเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้

แนวคิดและกรอบแนวคิด

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นั้นมีองค์ประกอบที่มีความสำคัญมีวิธีการ และเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไป แต่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 น.40 - 47)

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวก และด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลัก วิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิด ข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน หรือเกิดได้น้อยที่สุด ข้อมูลสำคัญที่ครูที่ปรึกษาใช้ในการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลคือข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2554 น. 20 – 24)

2. การคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 น.19-20) กล่าวถึงความสำคัญใน การคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของ โรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามกรณี

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็ว ในการแก้ปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่คัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีย่ลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้อง ระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่าง จากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมี พฤติกรรมอย่างไร หรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงาน

กับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือให้นักเรียนที่ควรจะมีตรงการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองรู้สึก ว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังก็ได้

3. การส่งเสริมนักเรียน

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2557) กล่าวถึง การส่งเสริมนักเรียนว่าการเสริมลักษณะเด่นโดยฝึกความสามารถด้านอื่นไปพร้อมกัน แต่ละคนมีจุดเด่น ความชอบความถนัดแตกต่างกัน แต่ก็ยังมีส่วนที่ต้องส่งเสริมด้านอื่นอีก ดังนั้นการเลือกกิจกรรมเฉพาะจนเกิดการเรียนรู้ เช่น การเรียนพิเศษ การเรียนเปียโน คอมพิวเตอร์ ฝึกพูดภาษา ทำกับข้าว วาดรูป จะฝึกได้สั้น ๆ เช่น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์แต่สม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดความสามารถเกิดขึ้นในระยะยาวได้แต่จะได้เพื่อนหรือต้องปรับตัวเข้ากับคนอื่นน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าค่ายฤดูร้อนระยะยาวที่เน้นการอยู่ร่วมกับคนอื่น ช่วยตัวเอง ต้องตัดสินใจ ได้ตื่นตัวผจญภัย ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจะช่วยพัฒนาทักษะในด้านอารมณ์ การปรับตัว และการเข้าสังคมได้จริงจัง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและคอยให้การช่วยเหลือ ทั้งป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยจนกลายเป็นปัญหาสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554 น.33 - 34) ได้กล่าวถึงวิธีการและเครื่องมือเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหการป้องกันและแก้ไขปัญหากับนักเรียนนั้นมีหลากหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ

1) การให้การปรึกษาเบื้องต้นเป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียน ทั้งในทางที่ไม่ถูกต้องโดยไม่มุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ในการป้องกันและแก้ไขปัญห ของนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนมี ประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจของครูทุกคนรวมทั้งผู้ปกครองด้วย

ดังนั้นสรุปได้ว่าการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นครูที่ปรึกษาจะต้องทราบถึงสาเหตุของ ปัญหา และจะต้องยอมรับในความแตกต่างของบุคคล แล้วใช้เทคนิควิธีการเพื่อแก้ไขปัญหให้ตรงกับ สาเหตุในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 น.22) กล่าวถึง การป้องกันและแก้ไขปัญห ของนักเรียน โดยที่ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความ

ยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกิบบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากที่จะแก้ไขได้ การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

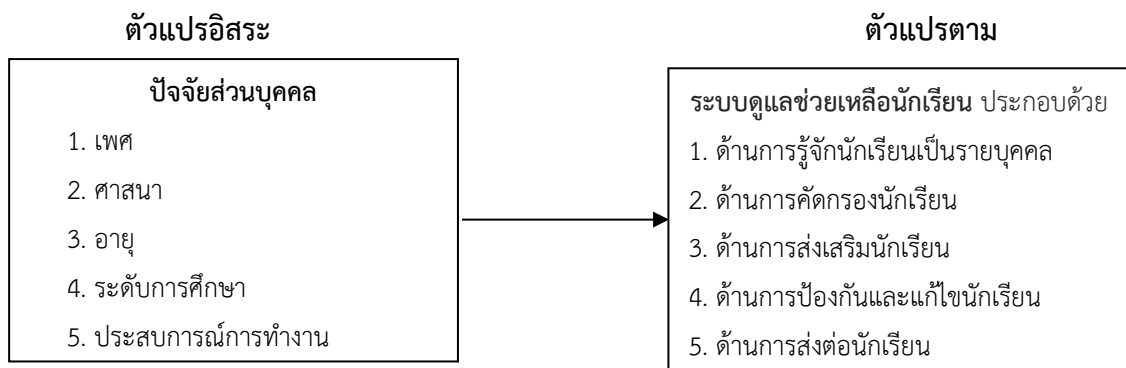
1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อกายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า สำหรับการส่งต่อนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหารุนแรง จนเกินความสามารถของครูที่ปรึกษา ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อที่นักเรียนจะรับการช่วยเหลือต่อไป

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 40 - 47) จากกรอบแนวคิดดังกล่าว แสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ มีอยู่ทั้งนี้เพื่อบรรยายสถานภาพที่ปรากฏอยู่ มีอยู่นั้น เปรียบเทียบกับสถานภาพที่ปรากฏอยู่ในลักษณะต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับสถานภาพที่เป็นมาตรฐาน โดยไม่สนใจว่าทำไมจึงปรากฏอยู่หรือมีอยู่

อย่างนั้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 257 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลาที่เกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ประสพชัย พสุนนท์, 2557 น.114) มีขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับจำนวน 155 คน และดำเนินการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือการวิจัยจากทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวนด้านละ 8 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ หลักเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2561, น. 95) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	4.21 – 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	3.41 – 4.20 หมายถึง อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	2.61 – 3.40 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.81 – 2.60 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ	1.00 – 1.80 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้สอบถามไปในแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน ด้านการบริหารการศึกษา 2 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา 1 ท่าน ผลการตรวจสอบพบว่า แบบสอบถามในแต่ละข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 จากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (try out) กับคณะครูและผู้บริหารของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.988

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การทดสอบค่าที (Independent t – test) กับตัวแปรเพศและศาสนา และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน หากพบนัยสำคัญทางสถิติใช้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheff's Posthoc Comparison) โดยผ่านการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบค่าที (Independent t – test) ก่อนการวิเคราะห์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2563) 1) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่ม 2) การแจกแจงของประชากรเป็นโค้งปกติ (Kolmogorov-Smirnov = .208, .253, .219, .342 และ .395 > p= .05)
- 3) ข้อมูลอยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) ขึ้นไป และ 4) ไม่ทราบความแปรปรวนของประชากร การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ก่อนการวิเคราะห์ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2563) 1) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่ม 2) การแจกแจงของประชากรเป็นโค้งปกติ (Kolmogorov-Smirnov = .241, .251, .301, .242 และ .195 > p= .05)
- 3) ข้อมูลอยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale) ขึ้นไป 4) กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน 5) มีความเป็นอิสระภายในตัวอย่าง และ 6) ไม่ทราบความแปรปรวนของประชากร แต่ความแปรปรวนของประชากรแต่ละกลุ่มมีค่าเท่ากัน
3. วิเคราะห์คำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.8 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.2 มีการนับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 27.7 ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมาคืออายุ 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.5 และน้อยที่สุดคืออายุน้อยกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.8 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

คิดเป็นร้อยละ 80.6 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 19.4 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.4 รองลงมาคือมีประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.7 และน้อยที่สุดคือมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.8

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ โดยภาพรวม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.07	0.81	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.06	0.76	มาก
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.12	0.76	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.24	0.69	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.20	0.65	มาก
รวม	4.14	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D.=.676) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 4.24$, S.D=.691) รองลงมาคือด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 4.20$, S.D=.646) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 4.12$, S.D=.755) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.07$, S.D=.813) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.06$, S.D=.764) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปัจจัยส่วนบุคคล				
	เพศ	ศาสนา	อายุ	ระดับการศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ns	ns	ns	ns	ns
ด้านการคัดกรองนักเรียน	ns	ns	ns	ns	ns
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ns	ns	ns	ns	ns
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	ns	ns	ns	ns	ns

ด้านการส่งต่อนักเรียน	ns	ns	ns	ns	ns
รวม	ns	ns	ns	ns	ns

ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ พบว่า เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการประมวลข้อเสนอแนะของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ พบว่า

4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลนักเรียนและผู้ปกครองควรเป็นปัจจุบัน ควรศึกษาภูมิหลังของนักเรียนเพื่อให้เข้าใจปัญหาของนักเรียนมากขึ้น และควรมีการจัดทำเอกสารแบบวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นเหมือนกันทั้งโรงเรียน

4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีแบบทดสอบเครื่องมือคัดกรองที่มีความเที่ยงตรง จัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาให้ชัดเจน และควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างน้อย ต้อง 3 เดือนขึ้นไปจึงจะทราบพฤติกรรมที่แท้จริง อีกทั้งควรเอาใจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาให้มากขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขได้ทันเวลา

4.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความถนัดในด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ให้คำปรึกษาและกระตุ้นเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล สังเกตความต้องการในพฤติกรรมนักเรียน กระตุ้นเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนต้องทำต่อเนื่องอย่างจริงจัง

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ควรมีการประชุมชี้แจงระหว่างครูผู้ปกครองและผู้บริหาร ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมสร้างกระบวนการกลุ่ม อีกทั้งครูควรเข้าใจถึงปัญหาของนักเรียน เพื่อนำเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้สภาพดีขึ้น การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านที่อยู่ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ดีมากเพื่อให้ครูผู้สอนได้พบผู้ปกครองโดยตรง และทราบข้อมูลของครอบครัวและปัญหาในสภาพจริงช่วยให้สามารถนำข้อมูลมาวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ตรงประเด็นเกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด

4.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรมีการประสานงานที่ดีในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาได้ทัน มีการรายงานผลการส่งต่อให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง และควรมีการเก็บทะเบียนประวัตินักเรียนตั้งแต่สมัครเข้าโรงเรียน และแจ้งการเปลี่ยนแปลงประวัติเดิม เพื่อช่วยต่อการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ

สรุปและอภิปรายผล

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักประยุกต์นำความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีการประสานความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษารวมทั้ง บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลในชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อร่วมมือกันพัฒนานักเรียนตามอย่างเต็มที่และเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทสร สุริยะ (2562) กรดา มลิตาและเพ็ญญา สุขเสริม (2564) และณัฐพัชร ทะไรและคึกฤทธิ์ ศิลาลัย (2564) พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนและทุกคน ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทิศทางเดียวกัน มีการเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้มีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการจัดกิจกรรมและมีเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน ซึ่งจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จได้ด้วยดี การทุ่มเทในการทำงานและเสียสละเวลาให้กับนักเรียน มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ

พูดคุย และสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทสร สุริยะ (2562)

จันจิรา ไชยรัตน์และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2561) และกรดา มลิลลาและเพ็ญญา สุขเสริม (2564) พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่าง

3. ข้อเสนอแนะของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาภาคใต้ พบว่า ครูควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความถนัดในด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ให้คำปรึกษาและกระตุ้นเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล สังเกตความต้องการในพฤติกรรมนักเรียน กระตุ้นเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนต้องทำต่อเนืองอย่างจริงจัง การส่งเสริมนักเรียนเป็นหนึ่งในการแสดงศักยภาพเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเองมากขึ้นส่งผลดีต่อเด็กที่จะเลือกสายอาชีพในการทำงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนให้รอบด้านมากที่สุดอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลเป็นระยะเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงาน การรายงานและประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อวิเคราะห์ วางแผนและแก้ปัญหา ได้ตรงตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละบุคคล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการวางแผนหรือขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความรัดกุม การแบ่งแยกต้องไม่ใช่อดีตแต่ต้องใช้เหตุและผล ต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ง่ายต่อการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ชัดเจน มีการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนเพื่อสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงจุด และมีการรายงานประเมินผลด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการส่งเสริมและการจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียนได้มีการแสดงความสามารถออกมาในทางที่ถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิต

4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขนักเรียน ควรชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน มีการรายงานและประเมินผลให้กับครูประจำชั้นหรือผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรให้ความช่วยเหลือนักเรียนก่อนการส่งต่ออย่างถูกต้องและรวดเร็ว การติดตามผลหลังการส่งต่ออย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน และนักเรียนมีความพร้อมที่จะได้รับการส่งต่อให้กับผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีมาตรฐาน ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานรวดเร็ว และประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กรดา มลิลลาและเพ็ญญา สุขเสริม. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 8(20), 29 – 42.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวทางการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2562*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *สถิติสำหรับงานวิจัย : หลักการเลือกใช้เทคนิคทางสถิติในงานวิจัยพร้อมทั้งอธิบายผลลัพธ์ที่ได้จาก SPSS* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : สามลดา.
- จันจิรา ไชยรัตน์และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2557). *เทคนิคในการส่งเสริมเด็กวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย.
- ณัฐพัชร์ ทะไรและศีกฤทธิ์ ศิลาลาย. (2564). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตวังทองกลาง. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(3), 199 – 213.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 7(2), 112 – 125.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. หน้า 1 – 29, 24 กันยายน 2546.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553 ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. หน้า 1 – 4, สิงหาคม 2553.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *แนวปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *การติดตามและประเมินผลการจัดศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม).
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร).